

АНАЛІЗ ТЕМПІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

Кочкін О. О., Ромелашвілі О. С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

З розвитком науково-технічного прогресу і входом в еру сучасних технологій збільшилась кількість запитів на постачання енергії різних видів, зокрема, електричної та теплової. Щоб задовольнити ці потреби, темпи її видобування та отримання різко збільшились, що поступово впливає на кількість джерел такої енергії.

Окрім того, що вони поступово вичерпуються, паралельно виникають такі негативні явища, як парниковий ефект, який негативно впливає на зміну клімату в глобальному, планетарному масштабі. Світова спільнота зрозуміла, що такі проблеми необхідно вирішувати. Тому, з часом гостро постало питання економії енергії та раціоналізації її споживання, особливо – великими підприємствами, і був початий пошук методів для досягнення таких цілей.

У 2011 році вперше побачив світ стандарт ISO 50001 «Energy management systems – Requirements with guidance for use». Цей стандарт встановлює вимоги до бізнесу в сфері енергетичного менеджменту для підвищення енергоефективності та заощадження енергії в процесі діяльності. Вимоги стандарту здебільшого стосуються розробки та методології дотримання політики підприємства в сфері енергетичного менеджменту.

На жаль, досі стандарт ISO 50001 не є розповсюдженим і популярним до впровадження в світі, і сильно поступається навіть своєму ідеологічному «сусіду», стандарту на системи екологічного менеджменту ISO 14001. За статистичними даними ISO, в 2018 році в усьому світі було отримано лише 18059 сертифікатів на системи енергетичного менеджменту на 110 країн. Однак, динаміка впровадження стандарту ISO 50001 свідчить, що дедалі більше підприємств, попри економічну нестабільність, намагаються впровадити системи енергетичного менеджменту (рис. 1).

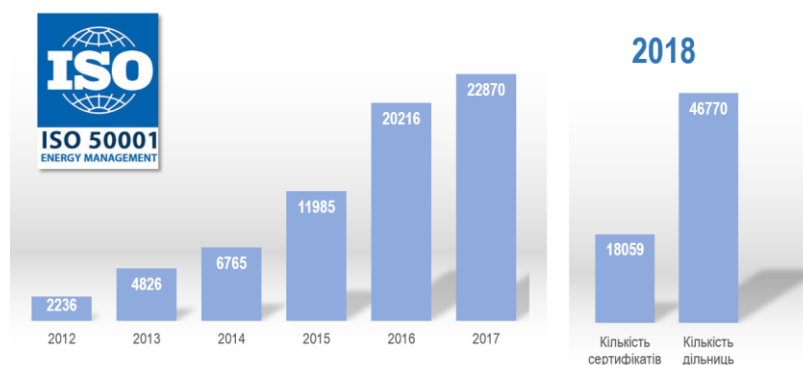

Рис. 1. Кількість сертифікатів ISO 50001 в період з 2012 по 2018 рр. (на 110 країн світу).

Серед країн-лідерів за отриманими сертифікатами ISO 50001 знаходяться Німеччина, Китай, Велика Британія, Італія та Франція. Саме ці країни мають найпотужніший промисловий потенціал, що потребує найбільшої кількості енергії, тому не дивно, що бізнес в цих країнах прагне сертифікувати системи енергетичного менеджменту, щоб збільшити енергоефективність та економічність, знизити витрати та покращити свій імідж.

Щодо галузей промисловості, які лідирують за кількістю отриманих сертифікатів, то такими є виробництво металопродукції та машинобудівництво, виробництво гуми та пластмас, харчова промисловість, хімічна та лакофарбова промисловість (табл. 1).

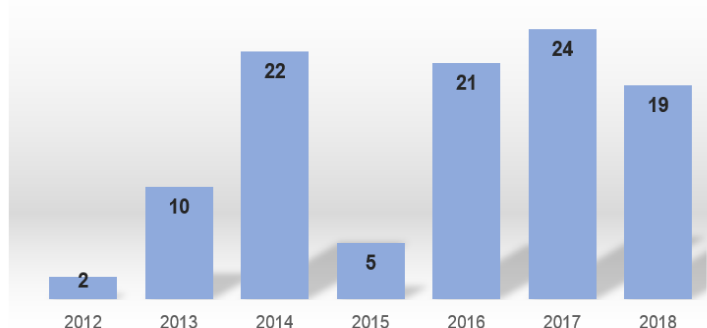
Ситуація в Україні щодо сертифікації за вимогами ISO 50001 була і залишається такою, що її неможливо порівняти з передовими країнами в цьому відношенні.

Таблиця 1.

Передові галузі (усього 39) за кількістю сертифікованих організацій на відповідність вимогам ISO 50001 у світі

№ з/п	Сфера	Кількість сертифікованих організацій
1	Виробництво і переробка металопродукції	741
2	Виробництво гуми та пластмас	553
3	Харчова промисловість та виробництво тютюну	534
4	Хімічна промисловість, фарби	421
5	Машини та обладнання	408

На кінець 2018 року в Україні зафіксовано всього 19 сертифікатів на системи енергетичного менеджменту. Динаміка впровадження (рис. 2) дає можливість припустити, що на сертифікацію за ISO 50001 в нашій країні впливає економічний клімат в Україні і світі, оскільки дотримання вимог стандарту часто зв'язаний з великими фінансовими затратами.

Рис. 2. Динаміка сертифікації систем енергоменеджменту відповідно до вимог ISO 50001 в Україні, 2012-2018 рр.

Щодо передових галузей за сертифікацією систем енергоменеджменту в Україні, лідером є харчова промисловість та виробництво тютюну, що має 4 сертифікати (табл. 2). окремі інші галузі промисловості представлені одним сертифікатом.

Таблиця 2.

Передові галузі (усього 39) за кількістю сертифікованих організацій на відповідність вимогам ISO 50001 в Україні

№ з/п	Сфера	Кількість сертифікованих організацій
1.	Харчова промисловість та виробництво тютюну	4
2.	Неметалеві мінеральні продукти	1
3.	Електротехніка, точна механіка, оптика	1
4.	Газопостачання	1
5.	Інші галузі	12

Отже, аналізуючи статистику впровадження сертифікованих систем енергоменеджменту в Україні і світі, можна відзначити ситуацію в нашій країні як перспективну, але таку, що потребує стимулу для руху. Українські підприємства не бажають отримати сертифікат ISO 50001 через те, що це потребує вагомих фінансових витрат, що можуть бути фатальними в умовах економічної нестабільності. Однак, стрімке зростання кількості таких систем у світі каже про те, що цей процес є корисним та результативним досвідом, який необхідно застосовувати вітчизняному бізнесу.